

hvis man alene vilde hænge sig i dette, risikerede vi at komme tilbage til den gamle Inkvisitionsproces, som jo har visse Fordele i Retning af at faa Sandheden, den fulde Sandhed, frem, maaske endogsaa ret hurtigt frem.

Men et andet Spørgsmaal er, hvad der er det mest humane, og jeg vil her gøre opmærksom paa, at det slet ikke er sikkert, at det er mest humant at overlade Afhøringen af sigtede og Vidnerne til andre end Dommeren. De kan blive udsat for en Krydseksamination, som kan blive meget ubehagelig. De mange Hundrede Vidneforhør, jeg har overværet, har i hvert Fald givet mig det Indtryk, at meget ofte staa et Vidne og kludrer i det og vil meget gerne tale Sandhed, men kommer i en skæv og ubehagelig Stilling, fordi han bliver overvældet af Spørgsmaal, saa fra den ene Side og saa fra den anden, fra Folk, som har Interesse i at faa ham til at svare paa en bestemt Maade. Det er mit Indtryk, at mange Gange vil man gøre et saadant Vidne en stor Tjeneste ved at overlade den upartiske Dommer roligt og besindigt at stille ham de afgørende Spørgsmaal. Jeg er heller ikke i Tvivl om, at en saadan Fremgangsmaade vil kunne virke til en Forkortelse af Retsforhandlingen, thi overlader man Sagførerene at udsørge, vil Sagførerene let spørge om en hel Masse periferiske Ting, som ikke bliver af Betydning for Afgørelsen, blot for at være paa den sikre Side. Jeg synes derfor, at hele dette Spørgsmaal fortjener den højtærede Justitsministers fornyede Overvejelse.

Med Hensyn til Grænsen mellem Underretssager og Landsretssager, navnlig at Tilstaaelsessager og Sager mod professionelle Forbrydere som Regel bør henlægges til Underretterne i første Omgang, er jeg enig med det ærede Medlem Hr. Rytter. Med Hensyn til Underretsdommeres Tilkaldelse til Landsretten fastholder jeg, at det vil være rigtigt at spørge Landsretterne om deres Mening. For øvrigt sympatiserer jeg med Forslaget, selv om jeg ikke overser, at der ogsaa kan være visse praktiske Vanskeligheder.

Hvad angaar den meget omtalte Thorupske Sag, er min Anskuelse stadig den, at der er mest, der taler for den højtærede Justitsministers Opfattelse efter den Ret, vi har; men jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Rytter og andre i, at skal vi lave en ny Ordning, bør det ikke være Justitsministeren, der kan beordre en Dommer til at anlægge Sag, naar han angribes, ikke blot som Privatperson, men ogsaa for sin Embedsførelse; begge Dele er jo tænkelige. Det bør efter min Mening hellere være en

anden Institution, enten Præsidenten for vedkommende Ret eller en særlig Institution, alt sammen for at sikre det Princip, som har sin store Værdi: Domstolenes og Dommernes Uafhængighed af Administrationen. Jeg er slet ikke bange for, at man derved skal glide ud i det, som den højtærede Justitsminister var bange for: at Dommerne skulde komme til at danne en Stat i Staten. Vi kan dog ikke overse, at efter selve Grundloven er Dommerne den tredie Statsmagt; ligesom Kongen og Rigsdagen i Forening har den lovgivende Magt og Kongen har den udøvende Magt, saaledes har Dommerne ifølge Grundloven den dømmende Magt.

Den højtærede Justitsminister kom ind paa det, som jeg med et kort Udtryk havde kaldt det justitsministerielle Monopol ved Dommerudnævnelser. Jeg udtalte i mit første Foredrag, at jeg ikke sigtede til den højtærede Justitsminister; jeg har ikke haft Lejlighed til at konstatere, at Monopolet under ham har været udøvet, men tidligere har man i hvert Fald i langt overvejende Grad hentet Dommerne, navnlig i de højere Retter, fra Ministerierne og da særlig fra Justitsministeriet, og det indrømmede jo ogsaa delvis den højtærede Minister, idet han sagde, at Departementscheferne maaske har vist for moderlig en Omsorg for deres egne, og dette er vel ogsaa; for at bruge et mildt Udtryk, Sandheden.

Jeg har taget en lille Statistik, da det jo altid er rart at have Beviserne i Orden; og jeg er her tilfældig slaaet ned paa 1920 og har da konstateret, at i 1920 var af 13 Dommere, der havde Sæde i Højesteret, de 10 udgaaet fra Ministerierne, de 9 fra Justitsministeriet og den ene fra Finansministeriet. Endnu for ganske faa Aar siden var altsaa Forholdet det, at det er Folk, der har faaet deres Uddannelse specielt i Justitsministeriet, der kommer til at sidde i Højesteret. Selvfølgelig flyver de ikke lige fra Justitsministeriet op i Højesteret; de gaar en vis Omvej, men de kommer derop. Og med Hensyn til Østre Landsret har jeg konstateret, at af 17 Dommere i 1920 var de 15 fra Ministerierne og deraf fra Justitsministeriet de 13. Selvfølgelig er det heller ikke for Landsretternes Vedkommende saaledes, at de straks springer derop. Nej, Flertallet gaar vel Vejen om ad Byretten og senere kommer de op i Landsretten. Men ogsaa i Københavns Byret var i 1920 over Halvdelen af de der siddende Dommere fra Ministerierne, og de gaar altsaa efterhaanden over til Landsretten eller Højesteret.